

2015

M. A. Part-II Examination

SANSKRIT

PAPER—VIII

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

*The figures in the right hand margin indicate full marks.*

*Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

**First Half**

(Marks-60)

1. संस्कृतकाव्यतत्त्वसमीक्षायां रसप्रस्थानवादिनां मतमालोच्यताम् । 12

अथवा

ध्वनिवादविषये आचार्यस्य आनन्दवर्धनस्य कृतित्वं सम्यगालोच्यताम् ।

(Turn Over)

2. एरिष्टलमहोदयानुसारतः 'ट्राजेडि' इत्यस्य वैशिष्ट्यमालोच्यताम् 16

अथवा

अनुकरणवादविषये एरिष्टल रवीन्द्रनाथमहोदययोर्मतं मुपस्थाप्यताम् संक्षेपेण ।

3. "সাহিত্যের মা যেমন করিঙ্গা কাঁদে বাস্তবের মা তেমন করিঙ্গা কাঁদে না"—উক্তের স্যা: তাৎপর্য ব্যাখ্যায়তাম্ । 12

अथवा

रवीन्द्रनाथस्य मते किं नाम सौन्दर्यतत्त्वम् (Beauty) किं च सत्यत्वम् (Truth) वैशद्येनालोच्यताम् ।

4. अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं विधेयम् :- 12×2

क) 'सत्यं च कारणं केवलं कविगता प्रतिभा'—अत्र तस्येति पदेन कस्य बोधः ? का नाम प्रतिभा? तस्याः हेतुर्वा कीदृशः ? कवितायाः कारणतावच्छेदकत्वे कथं तस्याः केवलता सिद्धा ?

ख) सोदाहरणं यथाग्रन्थं जगन्नाथस्य प्रथमं काव्यस्वरूपमालोच्यताम् ।

ग) पण्डितराजस्य जगन्नाथस्य मतानुसारं काव्यनिर्मितिः प्रयोजनं वैशद्येन आलोच्यताम् ।

5. अधोलिखितासु पङ्क्तिरेका व्याख्यायताम् — 6

क) एतेन रसोद्बोधसमर्थस्यैवात्र लक्ष्यत्वमित्यापि परास्तम् ।

ख) एतेन विनिगमनाभावादुभयत्र शक्तिरिति प्रयुक्तम् ।

## Second Half

(Marks—40)

1. क) का नाम वक्रोक्तिः ? कतिविधा सा ? कुन्तकमतम् अनुसृत्य वक्रोक्तिलक्षणं व्याख्यायताम् । 14

अथवा

ख) कुन्तकमतनुसृत्य शब्दार्थयोः स्वरूपं वैशिष्ट्यञ्च सम्यगालोच्यताम् ।

2. यथाकाममेकस्य व्याख्या कार्या — 6

क) धर्मादिसाधनोपायः सुकुमारक्रमोदितः ।

काव्यबन्धोऽभिजातानां हृदयाह्लादकारकः ॥

ख) अलंकृतिरलंकार्यमपोद्भूत्य विवेच्यते ।

तदुपायतया तत्त्वं सालंकारस्य काव्यता ॥

3. क) काव्यमीमांसानुसारतः शिष्यस्वरूपमालोच्यताम् । 14

अथवा

काव्यमीमांसानुसारतः काव्यकारणमालोच्यताम् ।

4. यथाकाममेकस्य व्याख्या कार्या — 6

क) "बहुञ्जता व्युत्पत्तिः" इत्याचार्याः ।

ख) सततमभ्यासवशतः सुकवेः वाक्यं पाकमायाति ।

—o—